

Vojno poročilo št. 1168

Drzen italijanski vdor v gibraltarsko luko 2 parnika po 7500 ton in 10.000 tonska petrolejska ladja potopljena — Letalski napad na luki Palermo in Augusta

Vrhovno poveljstvo, vojno poročilo št. 1168: Na srednjem predelu sileškega bojišča so Italijanske in nemške čete zapletene v zagrizene obrambne boje.

Mesto Catania, ki so ga tri tedne oblegale dosti močnejše sile in ki je bilo vsak dan izpostavljen kar najhujšim pomorskim in letalskim bombardiranjem, je bilo izpraznjeno. Prebivalstvo je zgrejeno prenašalo množično nasprotništvo streljanje ter hudo pomanjkanje, ki ga je povzročal položaj, in dajalo dokaz o veliki odločnosti.

Italijanski in nemški bombniki so znova napadli pristanišče v Palermo in Augustu ter zadeli in poškodovali zasidrane ladje. Kaže, da so osl lovci uničili 5 nasprotniških letal.

V noči na 6. avgusta so napadala vozila kr. mornarice, ki jih je prepeljala neka naša podmornica, v Gibraltarsko pristanišče in tam potopila 2 parnika vrste "Liberty" po 7500 ton, in 10.000 tonsko petrolejsko ladjo. Ista podmornica je podobno nalogo izpolnila v noči od 7. na 8. maj, tudi v gibraltarskem pristanišču, kjer so napadala vozila potopila 2 angleška parnika s skupno 17.500 tonami ter ameriški parnik s 7500 tonami.

General Ambrosio.

Po nadaljnjih ugotovitvah je naraslo število civilnih žrtev pri nasprotniškem napadu na Napoli, ki ga omenja vojno poročilo št. 1167, na 210 mrtvih in 464 ranjenih.

Nemški glasovi o vojaškem položaju na Siciliji

Berlin, 7. avgusta. S. O boji na Siciliji poroča Mednarodna obveščevalna agencija, da so se Angleži in Amerikanci po porazu, ki so ga doživeli na srednjem delu bojišča, zganili samo na enem živčnem središču boja, in sicer na predelu pri Nicosiji, kjer so z ojačenimi oddelki obnovili poskuse za prodor. Te oddelke so sestavljali samo Kanadčani, ameriški tanki so gledali od daleč in se to posamič. To vedenje je treba nedvomno pripisovati znatnim izgubam, ki so jih zadnje dni imeli Amerikanci.

Napadajoče skupine so se skušale prirediti po južnih obronkih gorovja Nebrodi proti cestni, ki drži v Troino, drugi oddelki pa so rinili bolj proti jugu, proti križišču blizu Adrana. Branilci so takoj odkrili obe napadajoči skupini ter jih vželi pod strojniški ogenj, ki jim je prizadel krvave izgube. Prazni so ostali vsi napori pod varstvom zelo gostega ognja iz poljskih topov, spretno zakrivanja na valovitem ozemlju tega predela. Proti večeru sta skupini bili docela razbiti.

Na predelu od Regalbuta do Paterna so oddelki nemških zadnjih straž zadali znatne izgube ameriškim, kanadskim in

Nov papežev opomin in novo vabilo svetu

Vatikan, 7. avgusta. S. Sv. oče Pij XII. je kardinalu državemu tajniku Maglioune poslal pismo, v katerem pravi: Medtem ko je sila orožja docela razbila bratovsko slovo med državami in bje ter muči ne samo vojske, temveč tudi mirno prebivalstvo ter skoraj povsod zapovedovalno poveljstvo, pa on, ki očelovsko čuti bolečine in stiske vseh, ne opušča prav nobenega poskusa, da bi svet privedel spet do slova. A ker se zdi, da ljudje ne poslušajo njegovega glasu, povzdiguje k Bogu svoje molitve in vneto prosi, da bi se ljudje vrnili k Njemu, hkrati pa ponavlja svoj očelovski opomin in znova vabi vse, zlasti pa škofe, ki po vseh koncih sveta pasejo zaupano jim čredo, naj se združijo v molitvi. So posebno opominja papež predrago italijansko ljudstvo, naj od Boga prosi tisto, česar si želi in kar mu želi papež. Papež želi, da bi se ta križarska vojna molitve še posebej delala prihodnje dni, ki so posvečeni znebovzeti Devici.

Neresnične sovjetske trditve o padcu Bjelgoroda

Berlin, 7. avgusta. S. Z ozirom na sovjetske trditve, da so boljševiki čete zasedle fronto okoli Bjelgorod, pravijo v pristojnih nemških krogih, da gre samo za majhen kos ozemlja blizu tega mesta. Dalje pravijo, da okoli mesta potekajo zdaj hudi boji, a usoda Bjelgoroda zaradi tega še ni zapečatena. Po drugi strani pa poveljstvo nemške vojske z zaupanjem gleda v bodoče nastope.

Francoski polk pri nemški SS-vojski

Pariz, 7. avgusta. S. Ob ustanovitvi francoskih skupin pri nemških vojaških SS-oddelkih, ki imajo namen boriti se proti boljševizmu na vzhodnem bojišču, se je izvedelo, da sta maršal Petain in predsednik vlade Laval z zakonskim odlokom odredila, da uživajo vsi Francozi, ki se priključijo v te SS oddelke, pred zakonom isti položaj, kakor ga imajo francoski prostovoljci, borci proti komunizmu. Doslej se je priključilo okrog 1500 prostovoljcev. Tako je bil že organiziran prvi bataljon, v najkrajšem pa bo tudi prvi polk francoske SS. Poveljstvo bodo imeli v rokah francoski in nemški častniki francoske vojske, ki bodo morali opraviti poprej inštrukcijski tečaj v eni izmed SS sol. preden bodo lahko prevzeli poveljstvo. Za priključene v SS oddelke je določena starost od 17 do 40 let. Francozi, ki so v Franciji ali pa v Nemčiji in delajo v nemških podjetjih, kakor je na primer organizacija "Totia", se lahko priključijo brez nadaljnega, ker so arijskega porekla in niso bili nikoli obsojeni na kake kazni.

angleškim četam, ki so skušale napredovati. Medtem ko so napadajoči oddelki morali ustaviti v dolini zaradi neprehodnih in spretno pripravljenih ovir ter miniranih predelov, jih je nenadno zajel smrtonosen ogenj iz strojne, gorških topov in mozarjev z okoljskih višin. Oblika ozemlja jim je preprečila sleherni njihov nastop. Nasprotnikovi oddelki so tako utrpeli kar se da krvave izgube.

Pri Catanijski osma armada prodira zelo, zelo previdno. Do zdaj niso Montgomeryjevi oddelki prišli niti za korak onkraj mesta.

Rim, 7. avg. S. Nastop napadnih vozil kr. mornarice, o katerih govori večeršnje uradno poročilo, sta osmi in deveti nastop, ki so jih vozila izvedla s tem, da so vdrli v najbolj izpolnjeno obrambo mimo vse nasprotnikove čuječnosti, ter četrti in peti vdor v Gibraltar, katerega so vsi oziroma vsi nedotakljivega. Ta nedavni dvojni nastop ponovno potrjuje neustrašeno napadalnost kr. mornarice, ki ne priznava nasprotniku in ga s seditimi napadi vznemirja v glavnih sredozemskih oporiščih, četudi so zelo daleč od naše domovine. To je tudi dokaz za junaki duh naših mornarjev, ki so zmerom pripravljeni vžle nasprotnim zatrdilom sovražnikove propagande, s trdno odločnostjo naskočiti nasprotnika.

Novi dokazi o domoljubju italijanske mladine

Rim, 7. avg. S. Vojno ministrstvo objavlja: Novi položaj, ki so ga ustvarili v državi, je našel neposreden odmev med mladinskimi množicami, ki so v svojem spontanem navdušenju in predanosti, ki je njihova poglavitna značilnost, začele v svojih dušah živo in gorečo privlačno silo, katero so zmerom imele slavne zastave kr. vojske. Veliko število mladeničev, ki še niso dopolnili za

vojno službo določene starosti, je poslovalo vojnemu ministrstvu prošnje, da bi smeli stopiti v vojsko kot prostovoljci. Vojne oblasti so ugodno sprejele to prizadevanje in si pridržujejo pravico, da bodo s posebnimi primernimi ukrepi omogočile, da bo ustrezno domoljubju najmlajših, ki so sklenili priključiti se na ta način najhujšemu in slavnemu izročilu italijanske mladine.

V okviru popolnega povrnika k pravi zakonitosti je treba omeniti tudi nalogo, ki je bila dana pravosodnemu ministru, da izbrise vse prejšnje sledove državne samovlade, ki jih je vnesel v zakonodajo poprejšnji režim. Povratek k zakonitosti izpopolnjujejo sklepi, da se iz zakonskih odlokov briše obrazec "duce fašizma in predsednik vlade, da se iz vseh aktov odstrani pisanje fašistične letnice in da

Manjše število sovražniških letal je vrglo preteklo noč na zahodno Nemčijo brez cilja nekaj razdiralnih bomb. Ob holandski obali je bilo sestreljeno 1 letalo.

Nemške podmornice so potopile v trdovratnih borbah proti sovražniškimi oskrbovalnim plovbi iz močno zavarovanih konvojev in posamič vozilih ladij 6 parnikov s skupno 43.000 tonami in poškodovala 2 nadaljnji s torpednimi zadetki.

Brezuspešni sovjetski poskusi za vdor v nemške črte ob Miusu, Doncu in pri Orlu

209 tankov in 84 letal uničenih — Boljševiške izgube v dosedanj poletni ofenzivi
Nov uspeh nemških podmornic

Hitlerjev glavni stan. 6. avg. S. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje uradno vojno poročilo:

Ob Miusu je nadaljeval sovražnik s oklepni silami in številnimi bojnimi letalskimi poskusi, da bi zopet pridobil prejšnje dni iztrgano mu ozemlje. Bil je zopet odbit s hudimi izgubami.

Ob Doncu so se ponosrečili krajevni napadi ob hudih sovjetskih izgubah v mestu in oklepni vozilih.

V prostoru pri Bjelgorodu se nadaljuje boj z naraščajočo silovitostjo. Tudi jugozahodno od Orla je sovražnik nadalje brezuspešno poskušal predrtni našo fronto. Razen krajevnega vdora, ki pa je bil prav tako zajezjen, so bili vsi napadi v ogorčenih bojih odbiti. Neka sovražniškova bojna skupina, ki ji je uspel prodor, je bila s sestrelitvijo številnih vozil uničena, njeni ostanki pa vrženi nazaj.

Južno od Ladoškega jezera so naše čete prav tako odbile močne sovjetske napade.

Letalstvo je z močnimi oddelki bojnih letal in letal za bližnje polete poseglo v boje na kopnem in prizadelo sovražnikovo hude izgube v moštvi, oklepnih vozilih, topovih in prevoznih sredstvih. Večkrat je bilo na vzhodnem bojišču sestreljenih 209 oklepnih vozil in 84 letal.

Od začetka velike bitke na vzhodu je bilo v enem mesecu od oddelkov kopne vojske in vojnih SS-oddelkov zajetih 69.164 ujetnikov, uničenih ali zaplenjenih pa 7847 oklepnih vozil, 3083 topov in 1629 metalecev granat. Letalstvo je sestrelilo 3731 letal. Krvave boljševiške izgube so izredno visoke.

V obrambnih bojih pri Orlu v času od 5. do 27. julija je teški protioleknjski polk št. 656 sam sestrelil 502 sovjetski oklepni vozili in uničil nad 20 protitankovskih topov ter 100 topov.

Na Siciliji je nadaljeval sovražnik na srednjem odseku z nezmanjšano silo.

Angleška letalonosilka

»Formidable« poškodovana v siciljskih vodah

Berlin, 7. avgusta. S. 31. julija je bila močno poškodovana, kakor je bilo svoj čas že javljeno, nasprotnikova letalonosilka, ki je vozila v Siciljskih vodah. Sedaj se je ugotovilo, kakor poroča DNB, da gre za letalonosilko »Formidable«, ki spada v vrsto najmodernejših angleških letalonosilk in katero so ob izbruhu vojne že delali. Odriva 23.000 ton vode. Močno je oborožena s topovi srednjih mer in s protiletalskimi topovi. Letalonosilka je dobila tako hude poškodbe, da so jo morali takoj potopiti v popravilnišče. Večkrat so jo zadeli letalski topovi, ki so naredili po dva do tri metre velike luknje na tistem delu, kjer so kotli in strojni prostori. Napad na letalonosilko je bil izveden ob Siciliji. Posledica napada je bila, da so ladjo takoj zavlekli na Malto, tam izkrcali mrtlice, hudo ranjene pa so prepeljali v Gibraltar.

Jasni cilji in načrti nove italijanske vlade

Razlage o zadnji vladni seji v italijanskem tisku

Rim, 7. avg. S. Vsi popoldanski listi obširno razlagajo sklepe vlade. »Lavoro Italiano« piše, da ima vlada maršala Badoglija nedvomno jasne zamisli in stopa po točno začrtani poti. Pred seboj vidi cilji, ki ne spada v dnevno igranje in tudi ne v mrežo spletki sredi dogodkov in dejstev, ki so se z vso neposrednostjo pojavila po 25. juliju. Ta cilj se imenuje popolna obnova vseh tistih svobod, za katere je fašistični totalitarizem mislil, da jih je treba odpraviti. In sicer v korist nekaterih in v škodo vseh. S tem da smo svojo hišo osvobodili zajedalskih izkoriščalcev, ki so se zajedli vanjo v dvajsetih letih, smo hoteli postaviti na živi izvir italijanskega in latinskega izročila vsako gorečo željo po pravici. Po dvajsetih letih je italijansko ljudstvo postavilo na pravo mesto dve temeljni moralni vrednosti: svobodo in pravico.

»Giornale d'Italia« pravi, da je jasno, da vlada nadaljuje z delom za doseg visokih ciljev: najprej se je treba brez ovinkov povrniti k popolni zakonitosti, potem pa docela obnoviti ustavne oblike države. Nazadnje je treba tudi vse gospodarske in finančne sile prilagoditi trdim zahtevam vojne.

V okviru popolnega povrnika k pravi zakonitosti je treba omeniti tudi nalogo, ki je bila dana pravosodnemu ministru, da izbrise vse prejšnje sledove državne samovlade, ki jih je vnesel v zakonodajo poprejšnji režim. Povratek k zakonitosti izpopolnjujejo sklepi, da se iz zakonskih odlokov briše obrazec "duce fašizma in predsednik vlade, da se iz vseh aktov odstrani pisanje fašistične letnice in da

Carigrad, 8. avg. S. S poročilom iz švicarskega vira, ki objavlja pogoje, ki bi jih Roosevelt rad vsilil Italiji, da bi sklenila premirje, se bavi list »Tasciri Efkare«, ki izjavlja, da so ti pogoji popolnoma nesprejemljivi. Boj za Sicilijo, kakor so ga vodile čete osi, dokazuje, na kakšen odpor bi našli Angleži in Amerikanci in kakšne izgube bi imeli, ako bi poskušali napasti evropsko tdnjavo, ki se da dobro braniti. Pogoji, ki so ga Anglosasi postavili, da bi namreč uporabili Italijan, ozemlje za napad na Nemčijo.

nosti, vse življenje in dosegla uspehe, ki so pod različnimi vidiki tako obsežni, veliki in odločilni, da se lahko reče, da je to izraz reda, discipline, javne morale, ki koncu koncev tvorijo hrbenico vsega skupnega življenja.

Vlada pa je postavila na svoje mesto tudi dolžnosti, ki je zanje smisel že ugasnil. In to velja tudi za preskrbovalni red, posebno pa za obvezno oddajanje kmetijskih pridelkov na zbirališča. Ta red je vlada z nepreklicno odločnostjo potrdila in bo zatrla sleherni poskus za kršitev ali pa zmotno tolnačenje novih pravic. Nič manj pa ni trden in strog opomin k strogi finančni štednji, ki je neogibno potrebna za obrambo lire, za varstvo naložb in neuvnevenje državnega proračuna.

Angleške in ameriške zahteve ojačujejo italijansko voljo za odpor

Carigrad, 8. avg. S. S poročilom iz švicarskega vira, ki objavlja pogoje, ki bi jih Roosevelt rad vsilil Italiji, da bi sklenila premirje, se bavi list »Tasciri Efkare«, ki izjavlja, da so ti pogoji popolnoma nesprejemljivi. Boj za Sicilijo, kakor so ga vodile čete osi, dokazuje, na kakšen odpor bi našli Angleži in Amerikanci in kakšne izgube bi imeli, ako bi poskušali napasti evropsko tdnjavo, ki se da dobro braniti. Pogoji, ki so ga Anglosasi postavili, da bi namreč uporabili Italijan, ozemlje za napad na Nemčijo.

Italija nedvomno ne bo sprejela. Vrh tega vojaki, kakor je maršal Badoglio, ne bi sprejeli in podpisal pogojev, ki nasprotujejo vojaški časti. Tisti, ki vedo, kaj pomeni tuja zasedba, tudi vedo, kakšne neopravičljive pogoje ta zasedba v zasedenih državah. V tem primeru gre za to, da se Italiji vsiti do konca vojne angleško-ameriško-ruska uprava. Nedvomno je, da bi Italijani takoj odklonili takšne omejitve. S tem da so Anglosasi objavili takšne pogoje, so dosegli, da se je volja do odpora pri Italijanih še ojačila.

Orel — ne zmaga, temveč velik poraz za Sovjete

Berlin, 7. avgusta. S. Kot dodatek k večeršnjemu nemškemu vojnemu poročilu piše nemška uradna poročevalska družba, da si Sovjeti prizadevajo, kako bi naredili iz zasedbe Orla svojo zmago.

dočim Orel dejansko pomeni za Sovjete poraz velikega sloga. Sovjeti so vpregli milijon mož in so od 5. julija dalje poskušali z naskoki na nemške postojanke na srednjem odseku vzhodnega bojišča, pri čemer so imeli namen, izbiti nemški klin pri Orlu ter zadati z vsemi sredstvi odločilni udarec, da bi prebili nemško bojno črto.

V teh najhujših spopadih, ki so prihajali drug za drugim ves mesec, je na boljševiški strani padlo 58.000 mož, od tega 30.000 samo na odseku pri Orlu. Dalje je bilo v tej bitki uničenih okrog 8000 njihovih naskakovanih tankov, nad 3000 topov in nad 1600 mozarjev. Nad 70.000 mož pa so Nemci ujeli. Poleg tega je v tem razdobju rusko letalstvo izgubilo 3752 letal. To so številke bitke, ki so jih Sovjeti izgubili. Nemško vrhovno poveljstvo je izkoristilo frontno konico pri Orlu, da je z njo pospešilo postopek izsekanja krvi. V trenutku, ko je to puščanje krvi doseglo višek, nemškemu vrhovnemu poveljstvu ni bilo več treba držati igle na tem bojišču, in prav zato se je — po taktiki prozne obrambe, ki se je poslužuje nemško vrhovno poveljstvo — začelo izpraznjevaje omejene konice istočasno z izpraznjevanjem mesta samega. Ta načrt so imeli že davno pripravljen in izdelan od vseh podrobnosti, tako da Sovjeti niso našli v Orlu nič drugega ko samo razvaline. To mesto za Nemce ni imelo več nobenega taktičnega in vojaškega pomena. Pri svojih napadih so Sovjeti skušali vdreti v mesto po petih cestah, ki drže od juga v Orel, ter zlomiti nemško obrambo. Ta poskus pa je bil odveč.

Pozdrav pravosodnega ministra podrejenemu osebju

Rim, 7. avgusta. S. Pravosodni minister Gaetano Azzariti je ob prevzemu poslova poslal pravosodnemu osebju tale pozdrav: »Prevzemam vodstvo poslov pravosodnega ministrstva in pošiljam topli pozdrav vsem članom pravniške službe, h kateri se s ponosom prištevam. Prepričan sem, da bodo sodniki in uradniki, ki sodelujejo z njimi, dajali zmerom zgled prave discipline, kakor jo zahteva sedanji težki položaj.«

Odprava guvernerata za Dalmacijo

Rim, 7. avgusta. S. Z ukrepom, ki bo izdan, se odpravlja guvernerat za Dalmacijo. Prefekti v pokrajinah Zader, Split in Kotor bodo odslej opravljali svoje posle podrejeni notranjemu ministrstvu po veljavni postavi in uredbah ter zaradi sedanjih okoliščin svoje delo prilagajali navodilom vojaških oblasti, kakor to določajo uredbi o vojni službi. Zaradi teh okoliščin sta pokrajini Zader in Split podrejeni 18. armadnemu zboru, kotorska pa 6. armadnemu zboru. Prefekti/Gaspere Barbera iz Zadra ter Valerio Paolo Zerbino iz Splita sta upokojena.

poveljstva, je sklenil nastopiti na odseku Orel-Bjelgorod in je na tem odseku, ki je bil doslej v nemških rokah, uporabil 100 pehotnih divizij in nad 85 oklepnih brigad. To so izgube, ki se daleč niso v skladu s koristimi, ki jih ima sovražnik od zavzeta Orla in od ozkega pasu, ki je v vojskem oziru brez vsakega pomena. Sovražnikovo upanje, da bo dosegel v tem poletju na področju pri Orlu odločilni uspeh, se je izjalovilo sprico boljšega nemškega poveljevanja. V vojaških krogih poleg tega pripominjajo, da je bil eden glavnih sovjetskih namenov pri veliki poletni ofenzivi, zavzeti čim več ozemlja, pripravnega za poljedelstvo, da bi tako rešili praprane prehrane, ki je zdaj postalo v Sovjetski Rusiji najpoglavnejše. Pravijo namreč, da so morali zmanjšati obroke v vojski, razen četam, ki so v najpomembnejših bojih in v prvih bojnih vrstah.

Sovjetske izgube v enomesečni ofenzivi na vzhodnem bojišču

60 oklepnih brigad ter 50 pehotnih divizij razbitih

Berlin, 7. avgusta. S. Nemška uradna agencija je zvedela, da so boljševiki v veliki bitki, ki poteka od 5. julija dalje, izgubili do 5. avgusta nad 58.000 mož, ki so bili bodisi ubiti, ranjeni ali pa ujeti ter nad 7.500 tankov. To bitko je 5. julija sprožila pobuda nemških čet, ki so tega dne prodre na področje, kjer so bile zbrane ogromne sovjetske napadalne sile. To se pravi, posrečilo se je v skladu z načrti vrhovnega nemškega poveljstva pripraviti sovražnika do tega, da je napadel področje, kjer so se bili Nemci do vseh podrobnosti pripravili za obrambo. Boljševiki, ki so v kar največji meri skušali ubežati pred nemškim napadom, so spoznali,

da so prisiljeni zbrati velike sile v pokrajini okrog Orla in Bjelgoroda, da bi se tako izognili preboju svoje bojne črte po Nemcih. Ta pokrajina je silajno služila načrtom nemškega glavnega stana in prizadejala sovražniku tako hude izgube, kakršnih do sedaj še ni bilo v nobeni drugi bitki, ki je imela enak obseg in je trajala tako malo časa.

Berlin, 7. avgusta. S. Nadaljnja poročila iz vojaških virov pravijo, da so boljševiki od 5. julija do 5. avgusta izgubili nad 60 oklepnih brigad in nad 50 pehotnih divizij. Poleg tega je doživelo težke preskušnje še 45 divizij in 25 oklepnih brigad. Ker sovražnik ni poznal načrtov nemškega vrhovnega

Zanimivo športno branje v „Obisku“

Na podlagi slik svetovnih prvakov lahke atletike, plavanja, boksa in drugih športov razpravlja pisec o športnih tipih in o prirodnih nadarjenosti za vrhunske uspehe v posameznih panogah

Počasi prihaja tudi med naše športnike spoznanje, da ni vsako nadarjen za vse. Še pred 20. leti se je lahko uveljavil pri nas v lahki atletiki, plavanju ali smučanju vsakdo, ki se je resno lotil urjenja. Če je kdo presegel v višino 1,60 m, ali če je preplaval 100 m v minuti in pol, je bil dolečen občudovanja. Pozneje so se slovenski rekordi v razmeroma kratkem času pomaknili navzgor, naši tekmovalci pa so se lahko pokazali tudi na mednarodnih tekmah. V smučarskem svetu se je n. pr. Smolej povzpel med najboljših v Srednji Evropi, v plavanju so spadali naši v predstavnostvo Evrope, v lahki atletiki pa so zmagovali na Balkanskih igrah.

Začeli so delati na široko. V množici učencev domače plavalne šole so začeli iskati nadarjenosti (tako so n. pr. odkrili Močana), domači in tuji trenerji pa so izbirali za tekmovalce tiste, ki imajo pravno postavbo in temperament. Mladi športniki že vedo, da ne pridostuje, da so navdušeni za šport, in da se nekaj let urijo. Konkurenca je dandanes tako huda, da se lahko uveljavijo na mednarodnih tekmah samo tako imenovani nadarjeni. Kakor ne more ljubiteljske glasbe, ki nima izrednega glasu, na oder velike mestne opere, tako tudi ne more tekmovalci, ki nima ustrežajočih telesnih in duševnih lastnosti, v olimpijsko areno.

Znanstveno izobraženi športni trenerji vedo, da ne bodo dosegli uspehov samo s strokovnim poučevanjem; za uspeh je veliko važneje, da izberejo za tekmovalno četo samo one športnike, ki imajo ustrežajoče prirojene lastnosti. O vprašanju nadarjenosti za šport in o izbiri športnih tipov za posamezne panoge je napisal D. Ulag zanimiv članek v zadnji številki „Obiska“. Izbral je 15 slik znanih svetovnih prvakov, čitatelja pa je postavil najprej pred nalogo, da sam ugiba po dolžini krakov, po telesni višini in teži, po obliki mišice, katere športna panoga leži temu ali onemu.

Pisec ugotavlja, da prevladuje med laiki mnenje, da mora biti tekmovalca velik, močan, hiter, vztrajen in borbena. Kdo drugi bi dejal, da mora imeti zdrava dihalna, krepko srce in klene mišice. V gotovih primerih bi to držalo, v gotovih pa tudi ne. Tekalci na dolge proge so n. pr. suhi, lahki in

srednje veliki, orodni telovadci imajo močne in izrazito oblikovane mišice, med dvigalci uteži naletijo na čokate, majhne in težke može, med skakalci v višino pa na velike z dolgimi kraki.

O enotnem športnem tipu torej ne moremo govoriti, pač pa poznamo do podrobnosti izdelane podobe idealnih skakalcev v višino, tekalcev na srednje proge, plavalcev, dvigalcev uteži in podobno. Tako so znani primeri, da je bil učitelj plavanja nad vse navdušen nad fantom, ki ga je trener lahke atletike odklonil kot neuporabnega. Načelo, da ni vsak za vse, velja tudi v športu. Potem podaja pisec vtise, ki jih je dobil v olimpijski vasi, kjer so bili zbrani prvaki vseh človeških plemen. Trdi, da so bili predstavniki posameznih športnih panog tako različni, da je bilo mogoče že na oko ugotoviti, v katerem športu bo posameznik tekmoval.

Napačno si je torej predstavljati svetovne prvake samo kot orjake in velikane. Le-ti uspevajo v lahkoatletskih metih, kar potrjujejo slike Wolkeja (olimp. prvak v suvanju krogle) ali n. pr. Jansona (metanje kladiva). Velik je tudi Ernee Johnson, toda na prvi pogled je očito, da ne bi kaj prida opravil, če bi mu dali železno krogle v roke. Pač pa so značilni za Johnsona izredno dolgi kraki z visoko nastavljenimi koleno. Nič čudnega ni, če lahko skače tako raščen atlet čez 2 m visoko. Pravo nasprotje Johnsonu pa je Japonec Murakosa, ki ne bo

višje postav od 1,60 m in tehta kvečjemu 55 kg. Vendar je omenjeni Murakosa še vsem v spominu iz dramatične olimpijske borbe v teku na 10 km. Podobne rasti je tudi njegov rojak Kitei Son, ki je zmagal v maratonskem teku.

Podobno nas seznanja pisec na podlagi uspeha izbranih slik s tipi plavalcev (Csik, den Oudenova, Fleck), tekačev na razne proge, dvigalcev uteži, boksarjev in igralcev tenisa. Dotakne pa se tudi koščicega vprašanja očne telesne zmogljivosti s stališča posameznih človeških plemen. Tu spet ugotavlja, da ne gre dajati načelne prednosti Črncem, Sredozemcem ali Nordijcem, ker niso telesne vaje povsod enako popularne. Pač pa je po opazovanju strokovnjakov dognano, da se v gotovih panogah tekmovalnega športa obnesejo zlasti Črnci (tek na 100 metrov, skok v višino, skok v daljino, boks), v gotovih pa predstavniki drugih plemen. V športih, ki zahtevajo hitro duševno odzivnost, kot n. pr. v nogometu in sabljanju, so prav posebno dobri Sredozemci. Pri svojih izvajanjih pa posvečata pisec dejstvo, da goljosi prebivalci posameznih pokrajin zlasti one panoge, ki jim ležijo po naravnih nadarjenosti, ki temeljijo na večdesetletnem izročilu, ali pa jih omogočajo vremenske in geografske razmere. Tako n. pr. ugotavlja o Slovenceh, da smo se povzpeli v orodni telovadbi do mednarodne svetovne najbrže zaradi tega, ker se naslanjamo pri nas orodna telovadba na 80 letno tradicijo.

V domačem športu pomeni članek v „Obisku“ novost, ki bo zanimala zlasti prijatelje lahke atletike, ostalim pa bo dala pobudo za razmišljanje o telesnih in duševnih pogojih za uveljavljanje na tekmah.

Darovali so življenja, da bi vsi spregledali

Do sedaj so našli le materin grob, vseh drugih trupel umorjenih članov Hudnikove družine pa še ne

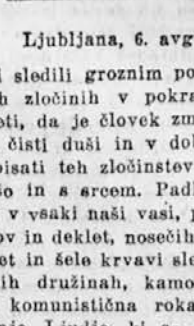
V prvi vrsti: Hudnikova mama, Francka in Lojze z nevesto.



V drugi vrsti: Ivan, Ivanka in Matija.



V tretji vrsti: Albina in Polde.



Ljubljana, 6. avgusta.

Mnogi, ki so lani sledili groznim poročilom o komunističnih zločinih v pokrajini, niso mogli niti verjeti, da je človek zmožen vsega tega. V svoji čisti duši in v dobrem srcu niso mogli pripisati teh zločinov nad rojaki ljudem z dušo in s srcem. Padli so tisoči in kri je tekla v vsaki naši vasi, padli so tisoči dobrih fantov in deklet, nosečih mater in ponosnih deklet in šele krvavi sledovi ter vrzeli v številnih družinah, kamor je segla kruta krvava komunistična roka, so dali mnogim spoznanje. Ljudje, ki so doživeli vse to in bili deležni le za nekaj dni komunistične svobode, so postali glasniki resnice, katere so se mnogi branili vse do tedaj, dokler jih laž in hudobija sama ni udarila in brido kaznovala njihovo slepoto. Rdeči krvniki so klub ljudskemu odporu vztrajali in nadaljevali z zločini ter pošiljali v smrt kar cele skupine ljudi, cele družine z nedolžnimi otroki, starci in celo s hromimi. Tako je padla pod komunistični rablj dobro Kozinova družina iz Sušja pri Sodražici, kjer so ubili najprej starejšega sina Franceta, nato pa vprico očeta in matere, ki so ju prav tako umorili, zaklali z nožem tudi vse življenje na posteljo priklenjenega in nad 20 let hromelega sina Janeza. Padla je ugledna Mavšarjeva družina, padle so druge, njihova kri pa je rodila po vseh teh žrtvah tudi sode, plačane s krvjo mučencev, ki so umirali z odpustajočimi besedami in z molitvijo za morilce.

Tako je umrla tudi Hudnikova družina iz Hruševca (Sela) pri Dobrovi. Kakor o mnogih drugih primerih, o katerih ni bilo še nič v naših listih, smo tudi o tej tragediji dolgo odlašali z objavo. Dolgo smo se upali, da so

sicer nekoliko zmanjšamo, če denemo največje dan preden ga uporabljamo v svežo in čisto vodo. Paziti je tudi treba, da so jajca stalno pod apnenim vodo.

V vodotopnem steklu je konzerviranje jajc mnogo boljše. Vodotopno steklo, ki je spojina kremenove kisline in natrona, tvori s apnenjo jajčje lupino hermetično plast kremenovskega apna. Zato ostanje jajca v tej tekočini popolnoma sveža tudi leto dni. Za vlaganje uporabimo lahko vsako primeren posodo, pa naj bo lesena, kamnita ali steklena. V 9 l vroče vode raztopimo 1 l vodotopnega stekla, ki ga kupimo v drogeriji. Ko je raztopina ohlajena, položimo vanjo jajca, pokrijemo ohranimo zavežemo s pergamentnim papirjem, da ne more tekočina izhlapevati. Posodo z jajci hranimo v hladnem prostoru, najbolje v kleti. Tudi ta jajca moramo, preden jih kuhamo, prebosti z iglo, da ne popokajo.

Jajca se dobro ohranijo tudi v »garantolu«, ki ga pa ta čas ni povsod dobiti. Prihlčno tako kot »garantolu« konzerviramo jajca s preparatom »Serbovo« Navodilo je tiak priloženo vsakemu zavrtku.



živl, in vsaka objava o njihovem žalostnem koncu se nam je zdelo prezgodnja. Minuli pa so meseci, ušli so morilca, našli grob Hudnikove matere in tedaj se nam je odprla v srcu krvaveča rana in zadala našim srecem hudo bol. Pod Hruševco goro so v jelskem gozdu izkopali Hudnikovo mamo (roj. 1872) in jo položili v blagoslovljeno zemljo, dočim ostalih žrtv še do danes niso našli.

Bilo je lani pozno v jeseni (17. novembra). Pridne kmetijske roke so že pospravile poljske prideleke, ko so komunistične tolpe prišle osvobajati tudi Dobrovo. Tega večera so prišli tudi v hišo p. d. Martinovec na Selo in zahtevali Hudnikovo družino, da gre z njimi. Prva je stopila k vežnim vratom Lojzetova žena Marija (Mama - roj. 1902) in iz strahu zakrčila: »Pustite mene in otroke.« Komunistični kolovodja je zagotovil, da se jim ne bo nič zgodilo. Zena pa je že vedela za njihove načrte. V strahu se je onesvestila pred morilci. Po kratkem času so odpeljali v gozd: Matija (roj. 1914), Francka (roj. 1896), Poldeja (roj. 1909). Mimogrede so vzeli še sina Ivana (roj. 1905) in njegovo ženo Ivano (roj. 1911). Vse so odpeljali v gozd in pobili. Lojzetova žena, ki je ob prihodu komunističnih tolpa padla v nezavest, je nekaj dni potem zaradi prestane groze umrla. Tudi ta dva sta padla. Takoj po njenem pogrebu so komunisti prišli še po moža Lojzeta. Otroci so se obešali na očeta in jokaje molevali okrog komunistov, naj jim spustijo očeta, pa zaman. Od takrat za Lojzetom ni več nobenega sledu. Zapustil je dva otroka - sirote.

Čez nekaj dni so prišli še po mater. Bilo je zgodaj zjutraj, ko se je pri hiši oglašil mlad fant in povabil mater, naj gre z njim. Kakih deset minut zunaj vasi so ljudje slišali strel. Našli so tudi grob, v katerem je ležala mrtva mati. Morilec ji je s krampom raznesel del prsa.

Morilec Rehar iz Dobrovi, ki je zakrivil vse te zločine, je že spomladi sprejel plačilo.

Dругih Hudnikovih še niso našli. Vemo le, da je njihova kri močila zemljo, ki so jo vsi ljubili. Dan Bog, da bi njihove žrtve ne bile zaman tudi za vse naše ljudstvo! Zmagali so in vztrajali do zadnjega življenjskega diha, da bi rešili naše ljudstvo!

Ob zaključku letošnje sezone v Operi

103.880 oseb je obiskalo v letošnji sezoni našo Opero, ki je priredila 277 predstav

Ljubljana, 7. avg.

Izšla je zadnja letošnja (18.) številka »Gledališkega lista«. Kot vsako leto, tako nam tudi letos podaja kratek pregled preko operne sezone 1942-43. »Traviata«, ki so jo igrali 10. oktobra lani, je odprla letošnje gledališko sezono. Poleg opernih del so predvajali tudi štiri koncerte. Stalni gost v naši Operi je bil Julij Betetto. Gost njega so se gostovali Zlata Gjurgjenčeva, Josip Gošić, odlični italijanski solisti Ginno Becchi, Liana Cortini, Mafalda Favero in G. Taddel. Kot dirigent je gostoval po vsem kulturnem in glasbenem svetu znani italijanski dirigent A. Lucini.

V sezoni 1942-43 so igrali 161 opernih predstav, ki jih je posetilo 76.628 gledalcev, 64 operetnih, ki jih je obiskalo 26.868 ljudi, in dva baletna večera, ki sta privabila 289 ljubiteljev te lepe gledališke umetnosti. Torej so skupno pred-

vajali 277 predstav, ki jih je obiskalo 103.880 ljudi.

Nadalje je podan pregled dela posameznih dirigentov. Največkrat je dirigiral Dimitrij Zebre, ki je vodil sedem oper z 80 predstavami. Skupno so igrali 24 opernih in operetnih del.

Med režiserji je zasedel prvo mesto Ciril Debevec, ki je vodil 12 oper s 136 predstavami. Zelo lep napredek in popolno poštrevanje so pokazali igralci in igralke ljubljanske Opero, za kar jih je občinstvo lepo nagradilo s polnoštevilno udeležbo.

Za sklep sezone sta napisala ravnanstvi Vilko Umkar in šef režiser Ciril Debevec primerna članka, v katerih želita vsem članom in članicam mnogo oddiha med počitnicami, da bodo lahko naslednje leto nadaljevali svoje delo z novimi silami, da bo ljubljansko občinstvo še bolj zadovoljno z našo Opero.

Vlaganje jajc za zimo

Zdaj je še čas, da si gospodinja pripravi okusnih jajc za poznejšo uporabo. Za vlaganje so najprimernejša poletna jajca, t. j. jajca, znesena v juliju in avgustu, ker so ta časa neoplojena in se zato bolje ohranijo kot oplojena. Zato tudi vlagajmo - če le mogoče - jajca od takih kokoši, ki ne pridejo skupaj s petelinom.

Vlagati pa moramo le po vsem sveža in čista jajca. Sveža jajca so svetla in prozorna, če jih pogledamo proti močni luči, medtem ko so stara jajca motna in imajo v notranjosti večji zračni prostor. Da so jajca sveža, se prepričamo tudi na ta način, da jih potopimo v 6% solno raztopino. Sveža jajca padejo na dno, stara pa plavajo v raztopini in se starajo čelo na površju.

Glavni vzrok, da se jajca pokvari, je ta, da pridejo vanj gnilobne in druge bakterije. Zato vlagajmo le povsem čista jajca. Prejane čase so shranjevali jajca v pesku, pepelu, otrobi, žitu, plevih, rezanci, soli, senenem zdrobu itd., kjer so ostala tudi po več mesecev sveža in užitna. Za daljšo dobo, t. j. do 12 mesecev, pa ti načini konzerviranja jajc niso primerljivi, ker navsezadnje le pridejo skozi jajčno lupino zrak in gnilobne bakterije. Tudi se na ta način shranjena jajca kolikor toliko osuše, izgubi-

jo svež okus in se tudi navzamejo duha po dotični anovi. Dandanes hranimo jajca v apneni vodi, vodotopnem steklu ali pa v »garantolu«. V trgovinah dobimo tudi razne druge preparate, n. pr. »Serboovo« itd.

V apnu shranjujemo jajca takole: v posodi, ki je lahko steklena, lesena, kamnita ali pločevinasta, raztopimo v 10 l vode pol kilograma ugašenega apna in pest kuhinjske soli. Z dodatkom soli se namreč okus po apnu izdatno zmanjša, vendar ne odstrani popolnoma. Res je tudi, da izgubečasoma rumenjaki v apni vloženi jajci lepo rumeno barvo. Ko je apno v vodi popolnoma raztopljeno, zložimo jajca previdno v posodo, ki jo nato zavezemo ter shranimo na hladnem, zračnem in suhem prostoru, najbolje v kleti. V eden od dveh dneh se apnena voda očisti, apno se sesede na dno, a na vrhu se napravi tenka zaščitna plast, podobna ledu. Ta način konzerviranja je še dandanašnji v navadi na kmetih. Četudi se jajca ohranijo sveža po več mesecev, vendar ima ta način vlaganja tudi svoje hibe. Lupina namreč postane v apni vodi hrapava in jajca se pri kuhanju navadno razpočijo. Pristaviti jih zato moramo k ognju v mrzlo vodo. Se preje pa jih na toplem koncu prebodimo z iglo, da more iz njih uhajati zrak, ki se zaradi toplote v jajcu raztega. Iz beljaka v apno vložena jajca tudi ne moremo napraviti snega. Duh in okus po apnu

Soparnika Ljubljana 7. avg. 1943

*Dne 27. VI. sta bila likvidirana teroristi
Ker joče in čej oči. Spom
Žitna joče je spomni. Spom
Omenjamo tudi da so se v naši
vrtah pojavile velike škodljivci: tolk
slavovtor - samo ti li primara ni to stari ti
K. Cholev*

Štab 2. bataljona
Slovenskih partizanskih čet
Notranjskega odreda

Št. 87.
Na položaju Štaba 2. bat. dne 6. VII. 1942.

Štabu 3. bataljona
tov. ŠKELI in FLORIJA.

1. 3. četo smo odpustili. Opom, da se je javila.
2. Tu smo justifikirali nekoga izdajalca kateremu so pa tovariši iz vaze 3. čete, stricem putili skledami zlate jabe.
3. Tovarišu Florijanu pošljemo tudi blaga za eno obleko, da ne bo delal komisar komandantu gramote.
4. Švedeli smo, da imate veliko nalogo hrane in vas prosimo, da nam je lahko nekaj odstopite. Napravite tovarišim.

Tovariš Branko komisar 3. čete je obljubil našim tovarišim vsaki po eno puško, prosimo, da izpolni obljubo.

ŠTET VASI ZMO - SVOBODO NARODU!

Za štab:

Polit. komisar

Dokumenti groze in onečaščenja

Spet objavljamo tri žalostne dokumente, ki se kar vrste v našem časopisu. So to najbolj žalostne listine v naši zgodovinski kroniki.

Kaj nam govorijo? Pričajo nam o smrti treh rojakov, ki jih je pahnila v smrt slošinska komunistična roka. Brez krivde in obsodbe so jih rdeči krvniki obsodili na smrt ter tako tudi nad njimi izpolnili del svojega »osvobodilnega« postavljanja.

Mnogo takih dokumentov smo že objavili, še daleč pa svet ni zvedel o vseh groznih mučenjih znanih in neznanh, kajti temni gozdovi in podzemeljske jame še niso odkrile vseh svojih varovancev, ki jih je komunistična svojat zakrila svetu, da bi prikrila groza in nečloveška zverinstva.

Pohlep po denarju in želja ter strast po lagodnem življenju in brezdelju je na splošno vodila v gozd najslabše ljudi in z njimi so komunistični zvodniki pisali s krvjo najbolj črne dni v listih naše zgodovine.

Tretji dokument nam dovolj jasno govori, da je temu tako. Mrtvemu so s kleščami izpulili zlate zobe in ga brčkone ubili samo zaradi strastnega pohlepa po denarju, ki si ga s svojimi lenimi rokami sami ne bi nikoli zaslužili.

Komanda kolezarskega vođa
1. bataljona N.O.
"Ljube Šercarja"

Na položaju. 26. VI. 1942.
379
25. VI. 1942

KOMANDI
1. bataljona N.O.
"Ljube Šercarja"

Poročilo vodnika z dne, 22. VI. 1942

22. VI. je naša patrula s pomočjo vaške zaščite Begunja-Sv. Vid ujela in prignala v logor Urban Janeza z Rakaka

Imenovanega so partizani za sledovali še dolgo časa kjer, je bil pa zelo prebrisan se jim na ni posrečilo uloviti. Urban Janez je bil bivši jugoslovanski orožnik, poravnal Jugoslavije pa zvest v službi okopatorjem, vse dotlej dokler ni prišel v roke naši oblasti.

Zaščitnik je bil v našem logoru od komandanta 1. bataljona N.O. Komandant mu je od vseh vseh dokumente namer ga je izročil nam da ga likvidiramo, kar se je zgodilo takoj 22. VI. ob 20.45 h

Štet fašizmu - Svobodo narodui

komandir

Polit. komisar

Komandir

Polit. komisar

Božavila



Ko se je kravarica presenečena obrnila v ono smer, od koder je bil prišel oni čuden klic, je zagledala na vrhu gradišča čudnega moža, gradščanskega zakladnika. Pred njim je stala široka kača, v katero je z veliko redseljo ščiril zlatnike.

»Kaj iščeš tod?« jo je gradščni zakladnik vprašal znova.

Toda prestrašena kravarica je obstala kot visoko odžagan stor; strah pa ji je stisnil grlo, tako da ni spravila niti glasu iz sebe, le z roko je pokazala na nabrane gobe v svojem predpasniku.



Zeleni zakladnik s Kotnikovega gradščca pa ji zdaj veli:

»Kravarica, pridil bližje!«

In odrevenelo pastirico je neka neznanca moč kar potegnila h kadi. Tedaj gradščni zakladnik zaščinil, strese veliko rešeto pred seboj ter ga zasnuče nekajkrat na desno in na levo, da so se zlatniki kar sipali v veliko kado, iz nje pa se je v gozdno jutro dvigal zlat prah.

»Rosi, rosi in trikrat zajmi!« ji zelelec veli. »Seveda, če si se danes orosila, z roko po travni rosi in potem po svojem licu potegnili!«



Kravarica pa se je zdaj ovedla, da se davi niti ni utegnila ob hitinskem potoku umiti, niti si z jutranjo roso obraz orositi; ni bila torej toliko čista, da bi lahko brez nevarnosti zase trikrat zajela zlatnikov iz zakladnikove kadi.

Zato se brž zasnuče in jo z gradščca odkuri, kolikor so jo le noge nosile. Predpasnik se ji je bil na begu razvezal in nabrane gobe so se razsule po brežnih tleh. Za njo pa je zakladnik zaklical: »O, dekla, kravarica! Ko bi si bila davi z roso umila, bi bila ves ta zaklad dobila in mene preklestvo rešila!« Tako pa se še ni niti rodilo otroče, ki me bo rešilo, čeprav že raste na gradščcu smreka za njegovo zibelko.

Za dobro voljo

Eno številko več! Očka pelje svojega sinka v trgovino, da mu kupi obutev. Čaka in čaka, da pride na vrsto. Ko ga uslužbenec pobara, katero številko bi rad, mu pravi: Stevilko 22. Če bo pa treba še kaj čaka, pa dajte raje 33.

Ravnatelj, Matevž pride iz gostilne, kjer se za je silo nalezel. Malo vstrgan ga nagiblje. Skusa se zravnati in zagodnja sam pri sebi: »Zlodja vendar! Ali je vse vino zlezlo samo na eno stran!«

Po razmerah. A: »O, tako pozno še naokrog!« B: »Vesite, prej ko smo imeli še kokašo, sem šel k počitku hkrati z njimi. Zdaj sem pa že vse pojedel.«

Cviček. A: »Kajne, takega cvička pa pri vas ne premorete!« B: »Prav res, tako robo imamo mi za salato.«

V koli. Zdj pa še eno in sicer zadnje vprašanje: »Koliko žim je v konjskem repu?« Učence: »Stiri tisoč.« »Kako moreš to vedeti!« Učence: »Oprostite, gospod učitelj, saj ste rekli, samo še eno vprašanje. To je pa že drugo.«

Veliki načrti za ureditev donavske plovbe

Zvezni medrečni prekopi, ureditev železnih vrat in donavske delte bi Donavo naredili za največjo prometno žilo Evrope

Svetovna vojna je močno razmahnila plovbo na Donavi. Poprej Donava vzlic svoj dolžini 2400 km v mreži evropske celinske plovbe ni zavzemala tistega mesta, ki bi ji po dolžini in zemljepisni legi pripadala. Predvojne statistike povedo, da je na reki Ren, ki ima 838 km plovne dolžine od Basla do Rotterdamu, plulo letno za 7 milijonov 200.000 ton ladij, dočim je na Donavi od Regensburga pa do Galaca plulo le ladje v skupni tonaži 1.800.000 ton. Razlogi, zakaj se donavska plovba ni bolj razvila, so tehnični in gospodarski.

Tehnični razlogi se najdejo v raznih težavah, ki jih reka zaradi svoje naravne neprikladnosti povzroča plovbi. Toda te ovire niso nepremagljive in bi se dale z načrtnim delom odpraviti. Pač pa so težje značaja gospodarske ovire. Ako bi hoteli odstraniti te, bi bilo treba popolnoma preokreniti gospodarsko podonavskih držav, kajti spravi bi bilo treba v pravo soglasje prodirajočo industrializacijo s poljedelskim značajem teh držav. Ob koncu prejšnje vojne je Nemčija veliko storila za ureditev plovbe na zgornjem teku Donave in je dala razstreliti plitvine in čeri, zlasti pri Kachletu, ki so onemogočale plovbo skozi večji del leta.

Pojavili so se tudi načrti za zvezo med Donavo in Renom. Ko bo gotov prekop med Renom, Maino in Donavo, bodo ladje do 1500 ton nosilnosti lahko pripelale prav do Dunaja. Preteklo leto so se začela dela za zgraditev prekopa, ki bi zvezal Donavo z Odrom. Vprašanje plovbe pa bi bilo popolnoma rešeno, če bi bili odstranjeni dve najhujši oviri, namreč ožina pri železnih vratih in ustje reke.

Železna vrata so velika ovira: tam je polno brzic, plitvin, čeri in skal, zaradi česar so za vožnjo skozi to ožino potrebne posebne vrste ladij, ki se ne potopijo preveč v vodo. Promet je tod navezan na dvakratno prestopanje oziroma dvakratno prekladanje blaga, in sicer pri vходу in po izhodu iz ožine. Pri tem se izgublja dragocen čas in nastajajo veliki stroški. Tako je Donava

DROBNE GOSPODARSKE

NEMSKI ZGODNJI KROMPIR za Hrvaško. Ker je letos pomladi primanjlovalo na Hrvaškem semenskega krompirja, so spomladi uvozili iz Nemčije kar 150 vagonov semenskega krompirja. Med tem uvoženim semenskim krompirjem so bile tudi tri vrste zgodnjega krompirja. Tri vrste so posadili na najrazličnejših krajih države, da bi ugotovili, če bi se nemške semenske vrste mogle prilagoditi podnebju. Poskuse o tem vodijo zlasti državne poskuse postaje na državnih posevstih. Dosedanja poročila o uspehu so ugodna.

UVOZ NEMSKIH STROJEV v Turčijo. V okviru obnovljene trgovinske pogodbe med Turčijo in Nemčijo je bilo poslanih zadnje čase več lokomotiv in 150 železniških vagonov v Turčijo. Sedaj se pogajajo za nadaljnjih 15 lokomotiv in 500 vagonov. V pristanišču Burgas leži 10.000 ton najrazličnejših izdelkov iz Nemčije, pripravljenih za izvoz v Turčijo. V zadnjem času je Turčija sprejela tudi 4000 ton strojev, strojnih nadomestnih delov in kemikalij iz Nemčije ter 250 ton parafina iz Madžarske.

MADŽARI bi radi izvažali opremo. Pred nedavnim se je mudilo v Švici odposlanstvo zastopnikov madžarske lesne in mizararske industrije. Razpravljali so o izvozu stanovanjske opreme za Švico. Za razkošno stanovanjsko opremo je izvoz razmeroma lahek in je Švica take opreme nakupila za 100.000 švicarskih frankov. Za navadno trgovsko blago pa pogajanja še niso dokončno uspela. Lani so Madžari izvozili v Švico vsega skupaj 60.000 stotov navadne stanovanjske hišne opreme.

prav za prav razdeljena na dva kosa, kar onemogoča neposredno plovbo od bližine njegove izvirne do izliva.

Vojni časi pa so privedli do tega, da je bila ustanovljena posebna nemško-romunska mešana tehnična komisija, ki se bavi z načrtom, kako bi s posebnimi prekopi obšla to naravno oviro in zgradila vodno cesto, ki bi bila neodvisna od stanja vode v Donavi. Načrt še ni bil objavljen in so zato neznane njegove podrobnosti, pač pa je bilo rečeno, da bosta postavljeni dve električni vodni centrali. Računajo pa, da bi izvedba načrta zahtevala najmanj deset let dela.

Japonska preobrazuje gospodarstvo

Vzhodne Azije

Po načelih gospodarske samopreskrbe skuša dvigniti poljedelstvo, rudarstvo in industrijo na tako višino, da si bo Vzhodna Azija kot zaključena gospodarska enota krila vse potrebe

S tem da si je Japonska osvojila Holandsko Vzhodno Indijo, je dobila v roke velike naravne zaklade in donosne pokrajine, ki so jo postavile med najmočnejše gospodarske države na svetu. Značilno je, da je Japonska s posebno politiko že začela presnavljati gospodarsko obliče Daljnega vzhoda in je v ta namen ustanovila tudi posebno ministrstvo. Japonska se je lotila gospodarske preureditve tega prostora z načeli, ki so precej drugačna od naših, ki so jih izvajali dosedanja gospodarji iz kapitalističnih držav. Temeljno načelo, ki ga skušajo uresničiti, je pokritje domaših potreb in usmeritev vse pridelave in izdelave tako, da se bo vse prostrano ozemlje, ki je pod vplivom Japonske,

zloilo v mogočno gospodarsko enoto, ki bo svoje potrebe krila sama

Prehrana je za množično življenje in hitro se množee narode Vzhodne Azije najbolj pereče vprašanje. V tej zvezi zavzema Burma eno najpomembnejših mest. Ta država premore ogromno plodne zemlje, potrebuje le še spretni rok in načrtno obnovo. Po eni strani bi bilo treba osušiti preštevila zamokvirjena tla, po drugi strani pa zapuščene planjave z namakanjem pridobiti za kulturno rast. S primerno regulacijo bi pridobili ogromno ozemlje ob delti reke Iravadi, ki je silno rodovitno in posebno prikladno za nasade riža. Burma sama bi lahko z rižem zalagala vso Notranjo Azijo. Splošno je znano, kako velik pomen ima riž pri prehrani vzhodnjaških narodov. Kakor je bila Ukrajina žitnica Evrope, tako bi podobno mesto v Aziji imela Burma s svojim obilnim pridelkom riža. Zaradi naglo rastočega prebivalstva se zlasti Japonska zelo zanima za riž iz Burme.

Riž je azijska pšenica

Tudi Siam je velik pridelovalec riža. Indokina je še pred dvema letoma izvozila več kakor milijon ton riža. Vzlic velikim bogastvom, ki jih imajo navedene države in pokrajine, pa se Japonska ne vda jati sladkim sanjam, da bo zmerom od drugod mogla črpati hrano. Tudi doma so začeli z vsami sredstvi in silami pospeševati širjenje kulture riža, enako pa tudi v bližnjih deželah. Končni cilj je ta, da bi si zagotovili

lastno prehrano, neodvisno od tujine

ne le za sedanjí čas, pač pa za vselej. V tej zvezi se japonski strokovnjaki na vse pretege trudijo, da bi dvignili tudi gojenje pšenice in krompirja do največje mere. Mandžurija je država, ki je za te kulture najbolj primerna. Japonski naseljenci v Mandžuriji in domačini sami imajo dolž-

no, da se prehranjujejo izključno s pridelki svojih okolišev, četudi morajo do temelja spremeniti svoje dosedanje običaje. Tam ni več riža, pač pa se je treba hraniti z žitom in krompirjem. Ako bi Mandžurijo gospodarsko temeljito preorali, bi tam pridelali lahko toliko živeža, da bi se brezskrbno lahko prehranjevalo najmanj

sto milijonov ljudi

dočim ima ta država sedaj le 43 milijonov prebivalcev. Japonska skuša v drugih deželah visoko dvigniti poljedelstvo, sama pa se pripravlja na to, da bi povečala in izboljšala svojo industrijo, ker je sebi prihranila vlogo, da bo z industrijskimi izdelki zalagala ves prostor Vzhodne Azije

Kljub temu da japonska zemlja ne premore zadosti premoga in železne rude, se je znala tamkajšnja industrija razviti in doseči znatne uspehe. Primanjkljaj v surovinah mora kriti z uvozom. V tem pogledu ji prihaja kot prva na pomoč Mandžurija kot velika zakladnica naravnih bogastev. Ležišča premoga in železa v Mandžuriji, na Ko-



DARMOL
Il miglior lassativo
najboljše odvajalno sredstvo

reji, v narodni Kitajski so tako ogromna, da se ni treba bati za bodočnost. Treba je le podjetni rok, denarja in trdnje volje. V teh zakladih vidi cesarstvo vzhajajočega sonca jamstvo za nezadržan gospodarski razvoj in razcvet pa tudi jamstvo za dosogo gospodarske avtarkije.

Bivša holandska otko Banka in Billiton sta ogromni ležišči boksita, s katerim Japonska hrani svojo močno razvito industrijo za izdelavo lažjih kovin. Pri tem prihajajo kot odlična sila v postev velike vodne električne centrale, s katerimi je Japonska dobro preskrbljena.

Kot važen gospodarski članec stopajo v tem prostoru na plan tudi Filipinski otoki. Pod Amerikanci se je smelo tamkajšnje gospodarstvo razvijati le v toliko in do tiste meje, kolikor je bilo to v račun ameriškim kapitalistom, ki so črpali večinaoma le surovine, niso pa pustili, da bi se na tistih tleh postavila domača inudustrija, ki bi utegnula konkurirati ameriški.

Tako so tam pustili vnmor veliko rudnih zakladov, delno zato, da ne bi kvarili računov ameriškim kapitalistom, delno pa tudi zato, da ne bi bili ti zakladi preveč odprti za Japonce. Pač pa so tam močno pospeševali saditev konoplje in sladkornega trsa, katerega pa je v Vzhodni Aziji toliko, da ga je skoraj preveč. Tudi tukaj so japonski gospodarstveniki začeli orati ledino in uvedli popolno preobrazbo. Odločili so, da bo tukaj treba saditi v prvi vrsti bombaž, ki bo položil temelje za razvoj močne tkalske industrije. (CE.)

BOGINJA MAŠČEVANJA

KRIMINALNI ROMAN

»Zaboga, prav imate!« Heath se je potkal po čelu. »Da mi to ni prišlo na misel! Gotovo, da vam oprostim, gospod Vance!«

»Kaj pa prstni odtisi?«, se je oglašil Heath.

»Zločinec jih je na kipu nalašč pustil. Spet novca obremenila stvar za Blissu. A on je že imel pripravljen dokaz o svoji nedolžnosti. Njegova prva razlaga je bila tako preprosta in lahka. Prijel je bil Sakmetin kip, da ne bi stal postrani. Z drugo razlago, zakaj ni bilo na kipu kakšnih drugih prstnih odtisov, pa bi bil prišel na dan pozneje, potem ko bi ga zaprl. Dejal bi, da nihče ni uporabljal tistega kipa za nekakšno gorjačo, pač pa da je bil kip enostavno »samo smrtunovarna past, ki da jo je nastavil Salvetar. Vsako stvar, ki bi govorila proti njemu, je Bliss obrnil tako, da je bila dvakrat obremenilna za Salvetra. Poglej na primer zgodbo o prstnih odtisih. Navidez so bili zelo obremenilni za dr. Blissu. A že je imel pripravljen krassen protidokaz: Včeraj jutraj je imel na nogah copate in v njegovi delovni sobi smo našli en sam teniški čevlji. Drugi čevlji je bil v njegovi spalnici, točno na tistem mestu, kjer je bil dejal, da ga je prejšnji večer pustil... Bliss je prinesel la spalnice samo en čevlji, ga pomohl v krl, naredil z njim stoplinje, potem pa je krvavi čevlji skril v papirni koš v svoji delovni sobi. Hotel je, da najdemo tiste krvave sledove in izsledimo čevlji, kar se je po zašlugi gospoda narednika tudi res zgodilo. Njegov odgovor glede krvavih sledov bi bil, potem ko bi ga zaprl, verjetno tate: Nekdo, ki je imel v hišo prost dostop, je moral priti v mojo spalnico, vzeti čevlji, ga odnesti in potem narediti krvave stoplinje z namenom, da bi zvalil sum name.«

Markham je priklmal.

»Da.« je dejal, »res sem bil že čisto prepričan, da je on nedolžen, zlasti še tedaj, ko smo ugotovili, da je bil v njegovi kavi opij.«

»Eh, ta presneti opij! Nelzpodbitni dokaz o Blissovi nedolžnosti! Prav gotovo pred nobeno poroto Blissu ne bi obsojili, ko bi slišali, da je nekdo natresel v njegovo kavo opija, kaj ne, da ne? Bili bi prepričani, da je postal žrtve peklenske zarote in na ljudi pri Okrožni upravi bi leteli še hujši očitki. Kako preprosto razlagajo tole zgodbo o opiju! Bliss je vzel iz omare tisto malo opija, kolikor mu ga je zadostovalo in ga natresel na dno skodelice šele potem, ko je bil kavo že spil.«

»Ti potemtakem nisi verjel, da bi ga bil kdo oamnil z opijem?«

»Ne. Celó vedel sem, da opija ni zavžil. Če človek zavžije kako uspalno sredstvo, se mu zenice akrečijo, Blissovo pa so bile zaradi vznemirjenja zelo razširjene. Opazil sem, da hlinil in mi je zato prišlo na misel, da utegnemo najti na dnu skodelice kakšno mamilo.«

»Kje pa je bila tista škaticla z opijem?« je vprašal Heath. »Te zgodbe o opiju nisem nikdar dobro razumel. Poslali ste Hanja...«

»Bilo je vse zelo enostavno! Vedel sem, kje je bil opij in sem hotel le ugotoviti, koliko Hnji ye o tem.«

»Razumem, kaj hočete reči, gospod narednik, se je oglašil Markham. »Da opija niso oamnil v Salvetrovi sobi...«

»Ne! Vance je pogledal proti hodniku. »Han!« Egipcian je odprl vrata.

»Poslušajte, Vance ga je pogledal naravnost v oči. »Zelo vas občudujem, da se znate tako potajiti, a rad bi vedel, kako je z nekaterimi stvarmi v resnici. Kje ste našli opij?«

(Dalej.)

Skrivnosti z nevidnega bojišča

Vohunski spomini iz prve svetovne vojne

Bilo je vedno hujše in hujše. Kazalo je, da se bom spet onesvestil in začel se me je lotevati strah.

Nenadno pa se mi je zazdelo, da slišim glas, ki me ogovarja. Prisluhnil sem pozorno, kar sem le mogel, potem pa sem začel previdno odvijati suknjič, ki sem ga imel zamotanega okoli glave.

Res, ni bilo dvoma. Nekdo mi je govoril. Glas, ki sem ga slišal, je bil nekakšno pošastno votel, kakor da prihaja iz groba.

Snel sem si suknjič z glave ter za trenutke pogledal, kje bi bil človek, ki mi govori. Toda nisem videl nikogar.

Bela celica je bila prazna, docela prazna, kakor poprej, ko sem tipal po stenah. Glas pa je še vedno donel iz vseh kotov tistega malega prostora. Zdelo se mi je, da je človek, od katerega ta glas prihaja, čisto blizu mene, skoraj tik ob meni. Govoril mi je:

»Vohun si! Vohun si! Vohun si!«

Pošastni glas, ki je morda prihajal iz zvočnikov, skritih nekeje v stenah in stropu tega peklenkega prostora, je bil prav tako grozen kakor luč, ki me je slepila. Nepretrpoma je ponavljal samo en stavek:

»Vohun si!«

Ta enolični, nepretrgniti, grozeči stavek mi je udarjal po glavi kakor kladivo. Dejal bi, da je sprično njega grozotnost luči, ki me je obličala, malo zbledela.

Znova sem pograbil suknjič, si zavil glavo vanj in si obupno mašil ušesa z rokami.

Toda zastoni! Tiste besede, ki jih je govoril neznan glas iz stene, so mi neubranljivo vrtale po možganih v pravih presledkih, kakor da tikata ura, katere udarcem ne morem uti.

V tistih strašnih trenutkih, ko je že grabila po meni blaznost s svojimi krep-

lji, sem se, ne vem kako, spomnil nekaterih prividov iz fantastičnih zgodb, ki jih je pisal Amerikanec Poe in pa nekateri francoski pisateljski čudaki iz 19. stoletja. Te reči sem včasih pazljivo prebiral in zdaj se mi je nehote obudil spomin nanje.

Spomnil sem se tudi na zanimive poskuse drznega francoskega zdravnika za živčne bolezni dr. Charcotja. Temu se je z enoličnim udarjanjem na boben posrečilo doseči presenetljive spremembe v duševnem doživljanju njegovih bolnikov.

Toda navzlic tem spominom le nisem mogel pozabiti glasu, ki je govoril kar naprej. Vročina je bila vedno hujša, vedno bolj dušeeča in moreča.

Ne vem kako, da se me je zdaj začela lotevati neubranljiva želja, da bi se smejal. Premagaval sem se, kar sem mogel, in stiskal zobe, kar se je dalo, toda vseeno sem čutil, kako se mi čeljusti same od sebe razklepajo in kako se me loteva blazno poželenje, da bi se krototal.

Vedel sem, kaj se bo zgodilo. Se trenutek, pa moje roke ne bodo več pokorile poji misli in bodo delale po svoje. Prsti se mi bodo skrivali kakor krepmlji, pograbil suknjič, ki mi je branil obraz, ga strgal z glave in tedaj me bo luč, vsa ta pošastna svetloba, pograbila in zajela, kakor zajamejo plameni na grmadi človeka, ki ga je treba sežgati.

Ne, ne, samo tega ne! Moram se upirati in biti ko tej nemogoči mukli Moram pregnati iz glave blazne privide, ki mi vrše po ubogih možganih!

Kaj neki pomeni ta živozelena neskončna trata, ki sem jo kar na lepem zagledal pred očmi? Kaj pomeni to pisano cvetje, ki se mi približuje bolj in

bolj, je vedno večje in večje in nazadnje velikansko? Ali me ne bodo te čudne rože zdaj zdaj požrle vase in me zadušile?

A prav v trenutku, ko se mi je zdelo, da se bo to zgodilo, se je cvetje brez glasu razpršilo na tisoč in tisoč bleščečih se isker, podobnih ogromnim zvezdam.

Kaj je to? Kaj pomenijo te čudne slike?

To je bila blaznost!

Kakor blisk me je prešinilo to spoznanje, zakaj malo sem bil še sposoben misliti. Toda ni bilo nobenega dvoma, da odpira blaznost pred mano svoje žrelo ter zabada svoje krepmlje v mojo ubogo lobanjo.

Štefan Barin je zazehal od zadoščenja in dejal:

»No, zdaj, šele zdaj vam lahko verjamem!«

Nič ne vem, kako so me bili pripeljali v njegovo pisarno. Spominjam se samo, da sem ga zagledal pred sabo in slišal njegove porogljive besede, ko je nadaljeval:

»Ziv človek ni kos preskušnji v naši bleščeči se celici, ne da bi se izdal... Kaj stiskanje prstov in vlivanje vode v želodec ter kar je še drugih takih vražje reči! Kaj zasliševanje tretje stopnje! To so vse skupaj otročarije! Najčudovitejši način za izpraševanje je bleščeča se celica. To vam je sodobna, nova muka, sad dvajsetega stoletja. Vi ste to preskušnjo čudovito prestali. Zdaj smo prepričani, da ste res naš prijatelj in zanesljiv človek ter vam lahko zaupamo.«

(Dalej.)